

Αθήνα, 23.07.2025

Ερώτηση

Προς τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: «Απαλλοτριώσεις, μετεγκατάσταση και δίκαιες αποζημιώσεις στον οικισμό Αχλάδας – Πότε θα αποκατασταθεί η νομιμότητα και η αξιοπρέπεια των πολιτών;»

Οι κάτοικοι του οικισμού Αχλάδας στη Φλώρινα παραμένουν επί σειρά ετών εγκλωβισμένοι σε ένα καθεστώς θεσμικής σιωπής και ιδιωτικής αυθαιρεσίας. Παρά τις επανειλημμένες δεσμεύσεις της πολιτείας, τις σχετικές αποφάσεις αναγκαστικών απαλλοτριώσεων για λόγους δημοσίου συμφέροντος, ασφάλειας και υγείας, καθώς και τις υποσχέσεις της μισθώτριας εταιρείας, ουδεμία απαλλοτρίωση έχει συντελεστεί, ουδεμία αποζημίωση έχει καταβληθεί για τις περιοχές Β και Γ της Κοινότητας Αχλάδας κατά κατάφωρη παραβίαση του άρθρου 17 του Συντάγματος.

Για λόγους δημοσίου συμφέροντος κηρύχθηκαν αναγκαστικές απαλλοτριώσεις το 2009 (ΑΑΠ 49), το 2011 (ΑΑΠ 69), το 2013 (182) και το 2016 (ΦΕΚ Α.Α.Π 187 και 280) για το σύνολο της Κοινότητας Αχλάδας. Με τις αποφάσεις της 9^{ης} Φεβρουάριου του 2024 του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας διατηρήθηκαν οι κηρυχθείσες αναγκαστικές απαλλοτριώσεις της κοινότητας Αχλάδας για την περιοχή Β και την Περιοχή Γ.

Στις αποφάσεις αναφέρεται ρητά ότι το Υπουργείο αποδέχεται τα αιτήματα των θιγόμενων ιδιοκτητών και κρίνει απαραίτητη τη διατήρηση και συντέλεση αναγκαστικών απαλλοτριώσεων ιδιωτικών εκτάσεων στον οικισμό αχλάδας περιοχή Β και Γ. Ορίζει ότι λόγοι ασφάλειας και υγείας των κατοίκων του οικισμού και των εργαζομένων συνηγορούν στην εκκένωση και μετεγκατάσταση όλων των οικισμών της κοινότητας Αχλάδας. Επίσης προβλέπει ότι συντρέχουν λόγοι αποφυγής περαιτέρω επιπρόσθετων δικαστικών διενέξεων και προσφυγών καθώς η διατήρηση των κηρυχθείσων αναγκαστικών απαλλοτριώσεων συνεπάγεται την καταβολή των καθορισμένων από δικαστικές αποφάσεις αποζημιώσεις στους θιγόμενους ιδιοκτήτες από την υπόχρεη μισθώτρια.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι και στα τρία (3) σενάρια των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ) του Δήμου Φλώρινας - αντικείμενο του Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΤΠΣ) είναι ο πολεοδομικός σχεδιασμός πρώτου επιπέδου στην έκταση των Δημοτικών Ενοτήτων (Δ.Ε. Φλώρινας, Κάτω Κλεινών, Μελίτης, Περάσματος)- που είναι αναρτημένα σε διαβούλευση οι οικισμοί της Αχλάδας και άνω Αχλάδας εμφανίζονται είτε απαλλοτριωμένοι - είτε εμφανίζονται ως εξορυκτικός χώρος άρα σε κάθε περίπτωση ως μετεγκατεστημένοι

Παρά τα ανωτέρω, η εφαρμογή των αποφάσεων παραμένει ανενεργή. Οι κάτοικοι παραμένουν καθηλωμένοι στις κατοικίες τους, εν μέσω εντεινόμενης περιβαλλοντικής και κοινωνικής υποβάθμισης. Η συνοχή της κοινότητας πλήττεται βάνανυσα. Η μη υλοποίηση της μετεγκατάστασης υπονομεύει το δικαίωμα σε αξιοπρεπή διαβίωση, όπως προστατεύεται από τα άρθρα 2 περί σεβασμού και προστασία της αξίας του ανθρώπου, άρθρο 24 περί προστασίας του περιβάλλοντος και άρθρο 25 του Συντάγματος περί κοινωνικού κράτους δικαίου.

Ήδη από το 2011, έκθεση του ΤΕΕ/Τμήματος Δυτικής Μακεδονίας τόνιζε την ανάγκη "άμεσης και εξαιρετικά κατεπείγουσας μετεγκατάστασης" της κοινότητας Αχλάδας, επισημαίνοντας ότι η εκμετάλλευση του κοιτάσματος προϋποθέτει την απομάκρυνση των κατοίκων. Σήμερα, δεκατέσσερα χρόνια μετά, η μετεγκατάσταση δεν έχει υλοποιηθεί, παρά το γεγονός ότι οι τρεις οικισμοί (Αχλάδα, Άνω Αχλάδα, Γιουρούκι) έχουν πλήρως περικυκλωθεί από τις εξορυκτικές δραστηριότητες.

Το φαινόμενο δεν είναι πρωτοφανές. Σε άλλες περιοχές, η Πολιτεία έχει αναγνωρίσει ρητά την ανάγκη μετεγκατάστασης για λόγους προστασίας της ζωής, της υγείας και της ιδιοκτησίας των πολιτών, όπως προβλέπει και το άρθρο 28 του ν. 3937/2011. Το να παραμένουν οι κάτοικοι της Αχλάδας στο έλεος των εξορύξεων αποτελεί κατάφωρη παραβίαση αυτής της αρχής και επομένως τίθεται και ζήτημα παραβίασης του άρθρου 4 του Συντάγματος περί ισότητας των πολιτών. Δεν υπάρχουν πολίτες Α' και Β' κατηγορίας. Η κοινωνική συνοχή διαλύεται, οι κάτοικοι μετατρέπονται σε «περιβαλλοντικούς μετανάστες» και η Πολιτεία αποποιείται τις ευθύνες της.

Οι εξορύξεις έχουν περικυκλώσει την κοινότητα της Αχλάδας, προκαλώντας ρωγμές σε οικίες, κατολισθήσεις και καταστροφή καλλιεργειών. Στην αχλάδα έχουν γίνει 3 μεγάλες κατολισθήσεις που έχουν καταγραφεί από την επιθεώρηση μεταλλείων. Αυτή τη στιγμή αναμένεται να γίνει εξόρυξη ακριβώς 100 μέτρα από τα τελευταία σπίτια του χωριού και για αυτό μεγάλο μέρος των κατοίκων έχει ξεσηκωθεί και βρίσκεται στους δρόμους αντιδρώντας στα σχέδια των ιδιωτών επενδυτών.

Ο όμιλος Μυτιληναίος παρά τις δημόσιες δεσμεύσεις του Φεβρουαρίου 2025 για την αποζημίωση των κατοίκων ώστε να μετεγκατασταθεί όλος ο οικισμός έμειναν στα λόγια. Δεν έχει αποζημιώσει τους κατοίκους. Αντιθέτως φέρεται να υιοθετεί εκβιαστικές και διασπαστικές πρακτικές, επιχειρώντας να εξαγοράσει την κοινωνική συναίνεση με επιλεκτικά αντισταθμιστικά. Η Πολιτεία οφείλει να παρέμβει. Δεν μπορεί να διασπάται η κοινότητα και η συνοχή της. Οι πολίτες κάνουν έκκληση για συμπαράσταση στον αγώνα τους για επιβίωση, γιατί έτσι όπως έχουν διαμορφωθεί και εξελίσσονται τα πράγματα η Αχλάδα κινδυνεύει να αφανιστεί εν μία νυκτί!

Περαιτέρω, οι τιμές αποζημίωσης των απαλλοτριώσεων προσδιορίστηκαν με απόφαση του Εφετείου το 2022, ενώ στο μεσοδιάστημα η αξία των ακινήτων και των ενοικίων έχει αυξηθεί κατά τουλάχιστον 20–30% (σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ). Η αποζημίωση με βάση τιμές του 2022 οδηγεί σε περαιτέρω απαξίωση των περιουσιών. Η ζημία επιτείνεται όσο συνεχίζονται οι εξορύξεις χωρίς εφαρμογή των αποφάσεων μετεγκατάστασης. Οι τιμές των ακινήτων στο νομό της Φλώρινας έχουν εκτοξευθεί. Επομένως, με τις τιμές που προτείνεται η μετεγκατάσταση είναι αδύνατον να γίνει με την αξιοπρέπεια που αρμόζει σε κάθε ανθρώπινη ύπαρξη.

Η Αχλάδα δεν είναι ζώνη εξορυκτικής ασυδοσίας. Είναι κοινότητα με ιστορία, κοινωνική συνοχή και κατοίκους που αξιώνουν όσα δικαιούνται: εφαρμογή του Συντάγματος, του νόμου και των αποφάσεων του Υπουργείου. Για να γίνει κατανοητό στην πραγματικότητα ενώ η κυβέρνηση μιλάει παντού για την απολιγνιτοποίηση, η κοινότητα της Αχλάδας κυκλώθηκε και διαρκώς εκβιάζεται να δώσει τόπο (τον τόπο του, τον ζωτικό του χώρο) στη λιγνιτική δραστηριότητα και να διασπαστεί η συνοχή του!

Κατόπιν τούτων, ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Για ποιο λόγο δεν έχουν μέχρι σήμερα συντελεστεί οι κηρυχθείσες αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, παρά τις σχετικές αποφάσεις του ΥΠΕΝ και τις δικαστικές επικυρώσεις; Πότε προβλέπεται η ολοκλήρωσή τους;

2. Σε περίπτωση μη καταβολής των οφειλόμενων αποζημιώσεων από τον ιδιώτη, προτίθεται το Δημόσιο να παρέμβει θεσμικά για την προστασία των πολιτών;
3. Δεδομένης της παρέλευσης του 18μήνου από την έκδοση της δικαστικής απόφασης και της μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων από τον επενδυτή, προτίθεται το Υπουργείο να επανεκτιμήσει τις τιμές αποζημίωσης με βάση τις τιμές του 2025 και όχι του 2022, ώστε να προστατευθεί η περιουσία των κατοίκων;
4. Πώς αξιολογεί το Υπουργείο τις πρακτικές της μισθώτριας εταιρείας, η οποία φέρεται να επιδιώκει τη διάσπαση της κοινότητας μέσω εκβιαστικών τακτικών και όχι διαλόγου και συμμόρφωσης προς τη νομιμότητα;
5. Προτίθεται το Υπουργείο να εφαρμόσει τις αποφάσεις μετεγκατάστασης της κοινότητας Αχλάδας, κατά το πρότυπο των Αναργύρων, ώστε να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη της κοινωνίας στους θεσμούς;
6. Δεδομένου ότι όλα τα σενάρια των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων προβλέπουν τη μετεγκατάσταση της κοινότητας Αχλάδας, ποια συγκεκριμένα μέτρα θα ληφθούν για την υλοποίησή της;
7. Θα προχωρήσει η κυβέρνηση σε άμεση πολιτική επίλυση του προβλήματος ή θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει τους πολίτες της Αχλάδας ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Τζούφη Μερόπη

Φωτίου Θεανώ